

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สืบเนื่องจากบทที่ 3 ในการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจะพบว่าสมาชิกสมาคมจีน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองพิษณุโลก เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2528 เป็นอย่างกว้างได้การสนับสนุนและรณรงค์หาเสียงของ กรรมการสมาคมจีน ซึ่งให้การสนับสนุนต่อกลุ่มการเมืองท้องถิ่น "จุฬามณี" จนทำให้สมาชิกของกลุ่ม จุฬามณี จากจำนวน 18 คน ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาเทศบาลถึง 17 คน โดยผู้ที่ไม่ได้เลือกตั้งของ จุฬามณี ได้แก่ นายสุคใจ มีศาสตร์ โดยมีนายกิติ ณะเกษม หัวหน้ากลุ่มวังจันทร์ ได้รับเลือกแทน ซึ่งนายกิติ ณะเกษม ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาทางกฎหมายของสมาคมจีน เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกสมาคมจีนด้วย เมื่อพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ที่ทำให้สมาชิกสมาคมจีน เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นอย่างคึกคักมีข้อพิจารณาประกอบด้วย

1. ด้านการปกป้อง และอำนวยความสะดวกประโยชน์ของสมาชิกสมาคมจีนซึ่งจะเกี่ยวพันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กับระบบการปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาล ซึ่งผลประโยชน์นี้จะมีรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ผลประโยชน์โดยตรงซึ่งหมายถึง การที่สมาชิกสมาคมจีนจะได้รับผลโดยตรงกับเทศบาล เช่น การบริการด้านสาธารณสุข โภค ความสะอาด การศึกษา สามารถสุข ฯลฯ รวมถึงการทำ การค้าขายกับเทศบาลของสมาชิกสมาคมจีน กับการป้องกันการเสียผลประโยชน์ ของสมาชิกสมาคมจีน เกิดจากการบริหารงานของเทศบาลได้แก่ การออกเทศบัญญัติต่าง ๆ การกำหนด มาตรการบางประการ หรือการปล่อยให้ส่วนราชการ หรือเอกชนดำเนินการบางอย่างในเขต เทศบาลที่ก่อให้เกิดผลกระทบกับสมาชิกสมาคมจีน เป็นต้น

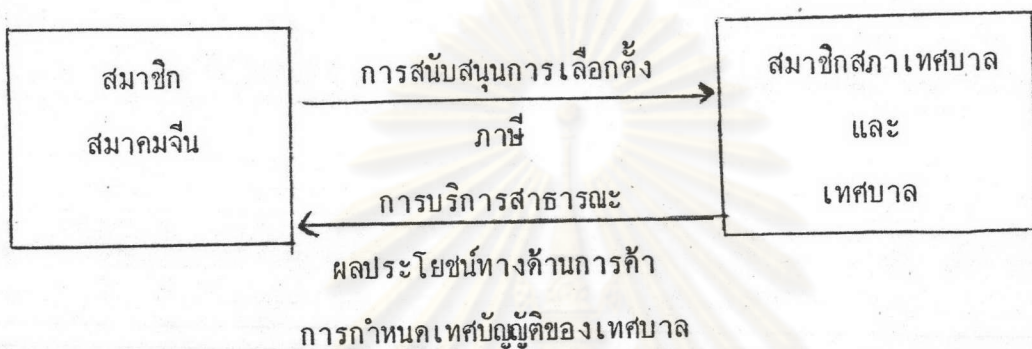
ในลักษณะของผลประโยชน์โดยตรงที่สมาชิกสมาคมจีน ได้รับจากเทศบาลนอกจากการ บริการด้านสาธารณสุข รูปแบบต่าง ๆ ซึ่งสมาชิกสมาคมจีนกลุ่มใหญ่ จะเป็นผู้ได้รับเป็นผลประโยชน์ ร่วมกับประชากรทั่วไปในเขตเทศบาล สภาพโดยทั่วไปจากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยพบว่า เทศบาลเมืองพิษณุโลกได้ให้บริการสาธารณสุขในด้านต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาอยู่ในขั้นที่พึงสมควร

โดยเฉพาะในเขตชุมชนเมืองที่เป็นย่านที่มีความเจริญสูง จะพบข้อบกพร่องมีน้อยมากไม่ว่าจะเป็นเรื่องไฟสาธารณะ หรือความสะอาด นับว่าเป็นการสนองตอบตรงกับความต้องการของสมาชิกสมาคมจีน ประการหนึ่งตามความจำเป็นพื้นฐาน จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลและการสังเกตการณ์พบว่า สมาชิกสมาคมจีนในเขตเทศบาล เกือบทั้งหมดประกอบอาชีพทางพานิชยกรรมครอบคลุมในทุกสาขาทางพานิชยกรรม จึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องมีพรรคพวก หรือสร้างพวกในทางการเมืองไว้ ถึงแม้จะเป็นเพียงการปกครองในระบบท้องถิ่นแบบเทศบาลก็ตาม โดยอาศัยการเป็นกลุ่มชนส่วนใหญ่ ในเขตเทศบาล และการที่มีพลัง ทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่สามารถให้การสนับสนุน กลุ่มจุฬามณี และอาศัย การจัดองค์กรของกลุ่มที่เป็นระบบ ช่วยในการประชาสัมพันธ์ สนับสนุน ซึ่งจะได้ชี้แจงว่า ในหน่วยเลือกตั้ง 22 เขต ที่มีชาวจีนอาศัยอยู่หนาแน่น กลุ่มจุฬามณีได้รับเสียง เป็นจำนวนมากชนะคู่แข่งทั้งหมด นอกจากการได้รับการบริการสาธารณะซึ่งเป็นผลประโยชน์ โดยตรง การปฏิสัมพันธ์ทางผลประโยชน์ระหว่างสมาชิกสมาคมจีน และกรรมการสมาคมจีน กับสมาชิกเทศบาล กลุ่มจุฬามณีก็เป็นส่วนของการอำนวยความสะดวกทางการค้า ในลักษณะส่วนตัวถึงแม้กิจการที่กระทำนั้นมุ่งหวังเพื่อที่จะบริหารงานพัฒนาส่วนรวมได้แก่ การก่อสร้างต่าง ๆ ทางสาธารณะ การไฟฟ้า การศึกษา เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิ แสดงภาพปฏิสัมพันธ์ ทางผลประโยชน์ระหว่าง กรรมการสมาคมจีน กับ สมาชิกสภาเทศบาล และเทศบาลเมืองพิษณุโลก

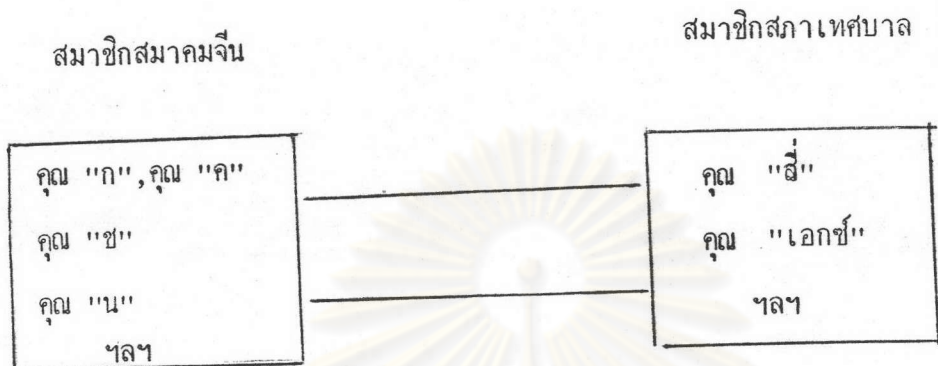
แผนภูมิที่ 1

ในแผนภูมิที่ 1 จะพบว่าทั้งสองฝ่ายสามารถอำนวยความสะดวกโดยสมาคมจีน ใช้พลังทางสังคม และเศรษฐกิจที่มีอยู่ช่วยสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล คอกกลุ่ม จุฬามณี และสมาชิกสภาเทศบาลกลุ่มจุฬามณี ใช้บทบาทของกลุ่มผู้บริหารเทศบาล อำนวยความสะดวกให้กับสมาคมจีนได้ ตามบทบาทหน้าที่ของเทศบาล ซึ่งสามารถแสดง รายละเอียดได้ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

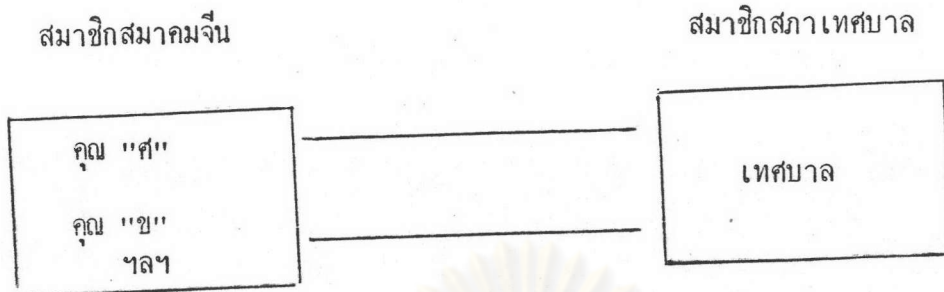
แผนภูมิที่ 2

เป็นกลุ่มที่มีผลประโยชน์ร่วมกันในการรับเหมาก่อสร้างและค้าวัสดุก่อสร้างในงานของเทศบาล ได้แก่ การก่อสร้างเส้นทาง การซ่อมแซมเส้นทาง การก่อสร้างอาคารหรืออื่น ๆ โดยทางกลุ่มสมาชิกสมาคมจีนจะมีบทบาทนำเป็นผู้แสดงออกในการดำเนินการในขณะที่กลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลจะอยู่ในลักษณะของการดูแลติดต่อให้ หรือมีการร่วมทุนการดำเนินการด้วย หรือได้รับประโยชน์ตอบแทนเป็นค่า "สินน้ำใจ" เป็นกลุ่มที่มีความเหนียวแน่นพอสมควรโดยการหลีกเลี่ยงการแข่งขันกันโดยตรง แต่จะรวมกลุ่มกันเพื่อป้องกันไม่ให้กลุ่มที่มีอาชีพเหมือนกันจากเขตอื่นเข้ามาแข่งขันได้

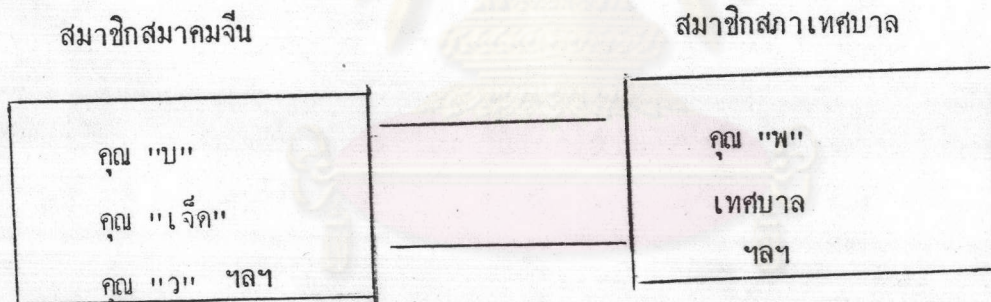
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3

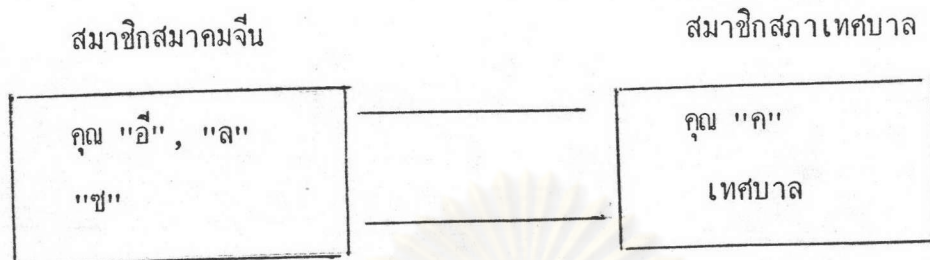
เป็นกลุ่มที่ผูกขาดเกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้าให้กับเทศบาลในด้านต่าง ๆ โดยมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อยื่นประมูลราคา แต่ในทางปฏิบัติ คุณ "ช" ซึ่งเป็นร้านใหญ่ที่สุดมักจะได้รับแล้วจัดแบ่งงานให้ ตามที่ตกลงกันไว้ภายในกลุ่ม การประสานกับกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลจะให้ เป็นผลตอบแทน การวิ่งเต้นช่วยเหลือ

แผนภูมิที่ 4

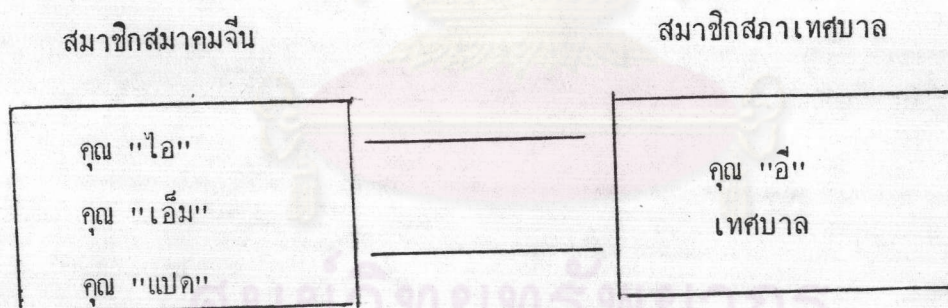
เป็นกลุ่มที่ค้าในเรื่องเกี่ยวกับ เครื่องเหล็ก, ห่อประปา, อะไหล่รถ และผลิตภัณฑ์ อะไหล่อื่น ๆ โดยมีคุณ "พ" สมาชิกสภาเทศบาล เป็นผู้วิ่งเต้นช่วยเหลือและมีลักษณะการรวมทุนกันภายในกลุ่ม

แผนภูมิที่ 5

กลุ่มที่ 5 เป็นกลุ่มเกี่ยวกับ อุปกรณ์ทางการศึกษา และเครื่องใช้ภายในสำนักงาน ซึ่งมีเทศบาลจะใช้เป็นจำนวนมาก กลุ่มนี้มี "ล" เป็นผู้นำโดยเชื่อมต่อกับ "เก" และสมาชิกอื่น ๆ โดยมีการให้เครดิตในระยะสั้นตลอดเวลา เมื่องบประมาณจัดหายังไม่สามารถเบิกจ่ายได้ ทำให้สามารถดำเนินการผูกขาดได้

แผนภูมิที่ 6

กลุ่มที่ 6 เป็นกลุ่มที่มีผลประโยชน์ในทางการบริการด้านสาธารณสุข โดยมี "อ๋" เป็นผู้วิ่งเต้นประสานงานให้

เกี่ยวข้อข้องกันในด้านผลประโยชน์ระหว่างเทศบาลกับสมาชิกสมาคมจีนซึ่งมีอาชีพทางพาณิชย์กรรม ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลกับสมาชิกสมาคมจีนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนที่เจริญ ในลักษณะของการเอาใจใส่และการบริการ

สาธารณะที่ดีเป็นเป้าหมาย อันดับแรก โดยจะพบว่าในเขตชุมชนที่เจริญ สภาพถนน ท่อระบายน้ำ ความสะอาดได้รับการเอาใจใส่เป็นอย่างดี แล้วจึงค่อยขยายการบริการออกไป รอบนอกจะพบว่า บางพื้นที่ของรอบนอกยังประกอบด้วยถนนลูกรัง ได้แก่ถนนสายนาโพธิ์แดง ถนนซอยคีอินทร์ ซึ่งอยู่ในสภาพทรุดโทรม แม้แต่การประกาศ การบริการในเขตรอบนอกยังมีน้อยมากไม่ทั่วถึง

การต่อรองในเรื่องของผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะทำให้อำเภอการค้าของสมาชิกสมาคมจีน ต้องเสียผลประโยชน์ไป เนื่องจาก การบริหารงานของเทศบาล เป็นสิ่งที่เทศบาลจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เช่นกรณีการจดทะเบียนรายได้จากการจัดรถ ซึ่งได้รับการต่อต้านอย่างรุนแรง จากกลุ่มสมาชิกสมาคมจีน การดำเนินการจึงสามารถที่จะทำได้ตามถนนสายหลัก ๆ ที่มีย่านการค้า จำนวนมากเท่านั้น ได้แก่ บริเวณหน้าสถานีรถไฟ บริเวณตลาดสดโคกมะตูม เป็นต้น ส่วนถนนที่แยกย่อยออกไปได้รับการยกเว้น สิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อพิจารณาได้ว่า สมาชิกสมาคมจีน โดยกรรมการของสมาคมจีน ซึ่งเป็นผู้นำอาวุโสให้การสนับสนุน กลุ่มจุฬามณี ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การหาเสียง การลงคะแนนเสียง รวมถึงเงินทุน และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้กลุ่มจุฬามณี ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2528 ก็เพื่อเป็นการสร้างพวกทางการเมืองในระดับท้องถิ่น เพื่อเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มตน ที่อาจสูญเสียผลประโยชน์หรือมีผลกระทบได้ เมื่อมีกลุ่มอื่น ๆ เข้าไปบริหารงานเทศบาลเมืองพิษณุโลก และยังเป็นผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำธุรกิจกับเทศบาล เนื่องจากเทศบาลมีงบประมาณที่ใช้จ่ายเอง หรือได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลาง เพื่อใช้จ่ายในการบริหารงานประเภทต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการสั่งซื้อในรูปแบบต่าง ๆ จากเอกชน ซึ่งประกอบด้วยพ่อค้าชาวเงินส่วนใหญ่ ในเขตพาณิชย์กรรมของจังหวัดพิษณุโลกนั่นเอง

2. รูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมการเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาลของสมาชิกสมาคมจีน เมื่อพิจารณาจะพบว่า จากการสัมภาษณ์ สมาชิกสภาเทศบาลทั้ง 15 คนจากกลุ่ม จุฬามณี 14 คน จากกลุ่มวังจันทร์ 1 คน พบว่ามีสมาชิกจำนวน 6 คน จากจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลที่สัมภาษณ์ จำนวน 15 คน ยอมรับว่าเป็นสมาชิกสมาคมจีน 40 %

นอกจากนี้แล้ว ยอมรับว่ามีความคุ้นเคย หรือสนิทสนมกับสมาชิกสมาคมจีนอื่น ๆ หรือทำธุรกิจร่วมกัน ถึงแม้จะไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคมจีน สำหรับกรณีของนายกิตติ คุณะเกษม หัวหน้ากลุ่ม "วังจันทร์" ที่ได้รับเลือกเข้ามา เพียงผู้เดียวจากกลุ่มจุฬามณี ไม่ได้เป็น

กรรมการบริหารสมาคมจีน แต่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษากฎหมายของสมาคมจีน จึงมีความ
คุ้นเคย กับสมาชิกสมาคมจีนเป็นอย่างดี

นับว่าบทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมในการเมือง ซึ่งจะทำให้ความสนใจมากจนถึงกับ
ลงสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อเป็นสมาชิกสภาเทศบาลของสมาชิกสมาคมจีน ยังมีอยู่น้อยมาก เมื่อ
เทียบกับอำนาจทางสังคมและทางเศรษฐกิจ ที่จะสนับสนุนได้ ลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมของ
สมาชิกสมาคมจีน มีลักษณะที่เห็นได้ชัดประกอบด้วย

การประชาสัมพันธ์หาเสียง ให้กับกลุ่มจุฬามณี โดยการประชาสัมพันธ์ไปในกลุ่มสมาชิก
สมาคมจีน และกลุ่มชาวจีนทั่วไป รวมถึงประชาชนและข้าราชการต่าง ๆ เนื่องจากสมาชิก
สมาคมจีนประกอบอาชีพทางพาณิชย์กรรม กว้างขวาง และหลากหลาย ทำให้มีโอกาสสัมผัสกับ
ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ มากมาย ตลอดจนถึงการทำธุรกิจการค้าร่วมกันทำให้สามารถ ประชา-
สัมพันธ์ช่วยเหลือกลุ่มจุฬามณีได้ง่าย

การลงคะแนนเสียงสนับสนุน จะพบว่าในเขตเลือกตั้งที่ประกอบด้วยชุมชนจีน จำนวน
22 เขต ที่อาศัยกันอย่างหนาแน่น จากจำนวนหน่วยเลือกตั้ง 43 เขต คะแนนเสียงของกลุ่มจุฬา-
มณี ที่ได้รับชนะกลุ่มวังจันทร์ และผู้สมัครอิสระรายอื่น ๆ นอกการประชาสัมพันธ์แล้วสมาชิกสมาคม
จีนส่วนใหญ่ยังได้ลงคะแนนเสียง ให้กลุ่มจุฬามณีเป็นส่วนที่สำคัญที่ทำให้กลุ่มจุฬามณีได้รับ
ชัยชนะในที่สุด

การสนับสนุนด้านการเงิน และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลือกตั้ง การสนับสนุนด้านนี้มีการ
ดำเนินการในหลายลักษณะ ได้แก่ การสนับสนุนเพื่อให้กลุ่มจุฬามณีโดยตรง การสนับสนุนโดย
ให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งของกลุ่มจุฬามณี เนื่องจากความรู้จักและสนิทสนมกันเป็นส่วนตัว และ
การสนับสนุน โดยการกระตุ้นของกรรมการสมาคมจีนที่ขอให้ช่วยเหลือ การช่วยเหลือทางด้าน
การเงินจะมีลักษณะการช่วยเหลือเป็นเงินก้อนจำนวนหนึ่ง ซึ่งผู้ที่ช่วยเหลือในลักษณะนี้มักจะเป็น
ผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในด้านผลประโยชน์ของเทศบาล และการช่วยเหลือแบบเงินบริจาค ซึ่ง
เป็นเงินไม่มากนักแต่เป็นการรวบรวมเงินเป็นก้อน เพื่อสนับสนุนต่อไป ผู้ที่จะบริจาคในลักษณะนี้
มักจะเป็นสมาชิกสมาคมจีนที่มีฐานะไม่คึก หรือสมาชิกสมาคมจีนทั่วไปที่ได้รับการขอร้องให้
ช่วยเหลือ การสนับสนุนด้านอุปกรณ์นอกจากการเงินแล้วยังประกอบด้วยช่วยเหลือเรื่อง
รถหาเสียง อุปกรณ์ป้าย น้ามัน สิ่งตีพิมพ์ ผู้ที่ช่วยเหลือลักษณะนี้ ก็ได้แก่ สมาชิกสมาคมจีนผู้

ประกอบอาชีพเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ช่วยเหลืออยู่แล้ว ได้แก่ บัณฑิต โรงเรียน โรงพิมพ์ เป็นต้น

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสมาชิกสมาคมจีน แก่กลุ่มการเมืองจุฬามณี ในการสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ ดังกล่าวจะพบว่า เกิดจากสมาชิกสมาคมจีน จำนวน 6 คน ได้เข้าร่วมสมัครรับเลือกตั้งด้วย ในการขอรับการสนับสนุนจากสมาชิกสมาคมจีนผ่านทางด้านการกรรมการสมาคมจีน และเป็นการสนับสนุนจากเหตุผลเกี่ยวกับการมีแนวนโยบาย และการปฏิบัติที่สอดคล้องต่อความต้องการของสมาชิกสมาคมจีน โดยแนวนโยบายที่สอดคล้องจะสามารถพิจารณาได้หลายประเด็นในเรื่องแนวนโยบายที่ได้วางไว้ในการทำเสียดังกล่าว ทั้งกลุ่มจุฬามณี และกลุ่มวังจันทน์ การแถลงนั้นเป็นไปได้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกันในเนื้อหา ได้แก่ การปรับปรุงการบริการสาธารณะต่าง ๆ การส่งเสริมความปลอดภัย การส่งเสริมอาชีพ การรักษาความสะอาด การปรับปรุงการบรรเทาสาธารณภัย การส่งเสริมการศึกษา ฯลฯ ซึ่งนโยบายเหล่านี้จะมีการวางในลักษณะของหลักการปฏิบัติ ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการในอำนาจหน้าที่ของเทศบาลอยู่แล้ว การจะแยกพิจารณาในรายละเอียดของนโยบายของแต่ละกลุ่ม ของผู้สมัครทั้งสองกลุ่ม ก็ไม่สามารถแยกแยะ ความแตกต่างในรายละเอียดของการปฏิบัติได้ เนื่องจากนโยบายเหล่านี้มิได้มีการวางไว้อย่างเป็นระบบ แผนงานที่จะดำเนินการในทางปฏิบัติไว้นั่นเอง การกำหนดนโยบายเป็นการบอกหลักการกว้าง ๆ ของกลุ่มการเมืองแต่ละกลุ่มเพื่อให้มีองค์ประกอบครบในการที่จะดำเนินการทำเสียดังกล่าว ดังนั้นการจูงใจสมาชิกสมาคมจีน โดยการใช้นโยบายนั้น เป็นเพียงแรงจูงใจส่วนหนึ่งเท่านั้น เพราะไม่มีความแตกต่างกันในหลักการของแต่ละกลุ่มแต่อย่างใด แรงจูงใจที่สำคัญที่ทำให้สมาชิกสมาคมจีนให้การสนับสนุนต่อกลุ่ม จุฬามณี ประกอบด้วยเหตุผลหลายประการ ซึ่งวิเคราะห์ได้ จะพบว่าสมาชิกของกลุ่มจุฬามณี นอกจากเป็นสมาชิกสมาคมจีนทั้ง 6 คนแล้ว ในกลุ่มจุฬามณีที่เหลือทั้งหมดจะมีความใกล้ชิดกัน และรู้จักกันกับสมาชิกสมาคมจีนเป็นอย่างดี จากการสัมภาษณ์สมาชิกเทศบาลกลุ่มจุฬามณีที่เหลือทั้ง 9 คน ถึงแม้จะไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคมจีนโดยตรง แต่ก็มีความสัมพันธ์กันในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมงานกันหรือทำธุรกิจด้วยกัน ทำให้มีความสัมพันธ์กันมายาวนานก่อนที่จะเข้ารับสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ผลสะท้อนในมุมมอง ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการร่วมงานกันในเชิงธุรกิจกันมาก่อนกับกลุ่มสมาชิกเทศบาลจะทำให้ สมาชิกสมาคมจีนสร้างกลุ่มหรือสมัครพรรคพวกในทางการเมืองในระดับท้องถิ่นที่จะคอยช่วยเหลือ หรือสนับสนุน เมื่อมีเหตุการณ์หรือผลกระทบต่อสมาชิกสมาคมจีน แรงจูงใจอีกประการหนึ่ง ได้แก่ การมีผลประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มต่าง ๆ ที่เห็น

สมาชิกสมาคมเงินในเชิงธุรกิจกับเทศบาลเนื่องจากเทศบาลจะมีการจัดซื้อจัดจ้างภาคเอกชนให้
ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในงาน ซึ่งเป็นงบประมาณจำนวน
มากมหาศาลในแต่ละปี เมื่อสามารถสนับสนุนสมาชิกสภาเทศบาลที่ทำธุรกิจร่วมกัน หรือเป็น
พรรคพวกเดียวกัน ได้รับเลือกตั้งย่อมจะเป็นหลักประกันในการดำเนินการด้านธุรกิจได้อย่างไม่
มีปัญหาและอุปสรรคใด ๆ

แนวนโยบายที่สอดคล้องและต้องการของสมาชิกสมาคมเงิน จึงมีลักษณะที่ไม่เป็นทางการ
เป็นลักษณะความสัมพันธ์ส่วนตัว และความสัมพันธ์ในเชิงเศรษฐกิจเป็นหลัก จึงเป็นการยอมรับ
ตัวบุคคลมากกว่าที่จะยอมรับหลักการ หรือนโยบายหลักที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานเทศบาล
ของกลุ่มการเมืองหรือผู้สมัครอิสระ ที่ได้แถลง

การหาเสียงในกลุ่มสมาชิกสมาคมเงินจึงเน้นอยู่ที่ตัวบุคคลผู้สมัครว่าเป็นใครจะสามารถ
ช่วยเหลือ หรือสนองตอบผลประโยชน์ หรือข้อเรียกร้องได้อย่างไร เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับ
จากชาวจีนหรือไม่ เคยร่วมงานกัน หรือมีความสัมพันธ์กันในด้านส่วนตัว หรือการค้าเป็นอย่างไร
ซึ่งจะได้รับการกลั่นกรอง ขึ้นต้นจากการรวมตัวเป็นกลุ่ม การเมืองแล้ว

เพื่อให้เป็นที่ยอมรับหรือรับทราบกันก่อนที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง เมื่อพิจารณาถึงทาง
มีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกสมาคมเงิน ซึ่งมีลักษณะเป็นการสนับสนุนมากกว่าที่จะลงสมัคร
รับเลือกตั้งเพื่อเป็นการสนับสนุนมากกว่า ที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นผู้บริหารเทศบาลโดย
ตรงทั้ง ๆ ที่มีศักยภาพทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มากกว่าบุคคลอื่น ๆ ที่ต้องการลง
สมัครรับเลือกตั้ง สามารถวิเคราะห์และสรุปผลได้จากข้อมูลที่รวบรวมมา ดังนี้

ประการที่หนึ่งเกี่ยวกับ ผู้นำสมาคมเงิน ซึ่งโดยเฉลี่ยของคณะกรรมการสมาคมเงินปี
2528 ที่ให้สัมภาษณ์จำนวน 19 คน มีอายุเฉลี่ยถึง 51.4¹ ซึ่งคนจีนในวัยนี้ถือได้ว่าอายุมาก
และมีส่วนหนึ่งที่ไม่ได้มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย ซึ่งในอดีตถูกกีดกันทางการเมืองมาตลอด
ประกอบด้วย ความรู้ในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่ามีเพียง 15 %² เท่านั้นจึงทำให้ขาด
ความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองที่แท้จริงและจากทัศนคติว่าการเมืองไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว

¹จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม

²จากเรื่องเดียวกัน.

ในทางการเมืองโดยตรง เนื่องจากไม่ต้องการสร้างความเป็นศัตรูทางการเมืองกับผู้ใด
 ที่อาจจะถูกแก้แค้นภายหลังได้ และยังไม่สนับสนุนให้ลูกหลานชาวจีนได้เข้ามายุ่งเกี่ยวการเมือง
 ด้วย และจากการที่ถูกกีดกันทางการเมืองรวมถึงการตอบโต้อย่างรุนแรงจากรัฐบาลไทยในอดีต
 มีการต่อต้านคนจีน ซึ่งประกอบการค้าจนมีฐานะดีกว่าคนไทย กล่าวว่าจะเข้าครอบงำทางการเมือง
 ต่อคนไทย ทำให้คนจีนสูงอายุมีประสบการณ์ทางการเมืองที่ไม่ดีและไม่เห็นด้วย กับการดำเนิน
 บทบาททางการเมือง แต่เมื่อหลีกเลี่ยงไม่ได้จึงมักใช้วิธี การสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ อย่าง
 ลับ ๆ โดยไม่นิยมเปิดเผยตัวว่าอยู่ฝ่ายใดแน่นอน จนกว่าฝ่ายที่ได้รับการสนับสนุนชนะการเลือก
 ตั้งจึงจะแสดงออกบ้างแต่ไม่เด่นชัดเพราะการเมือง เป็นเรื่องที่มีความไม่แน่นอนเสมอ ประกอบ
 กับลูกหลานจีนปัจจุบันถึงแม้ได้รับการศึกษาสูงขึ้น ความรู้สึกสำนึกในความเป็นคนไทยก็มากขึ้น
 มีจิตสำนึกในทางการเมืองดีขึ้น แต่ก็มี การประกอบอาชีพที่หลากหลายออกไปมากขึ้น ได้แก่การ
 รับราชการ การประกอบการค้าในถิ่นอื่น ๆ ทำให้ไม่มีโอกาสที่จะแสดงออกในทางการเมือง
 ท้องถิ่นของเทศบาลเมืองพิษณุโลกได้เท่าที่ควร

ประการที่สอง ลักษณะการประกอบอาชีพทางพาณิชย์กรรม ของสมาชิกสมาคมจีนซึ่งมี
 ความหลากหลาย แต่ลักษณะของกิจกรรมครอบครัวยุติธรรมอยู่ไม่ใช่ลักษณะของบริษัมหาชน
 ขนาดใหญ่ ที่ใช้มืออาชีพ รับจ้างเป็นผู้บริหารงาน ดังนั้นเวลาส่วนใหญ่ที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่
 ประจำวันจึงอยู่ที่การดำเนินธุรกิจของตน การจะแบ่งเวลาเพื่อไปมีส่วนร่วมทางการเมือง
 โดยตรงหรือเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลจึงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก เพราะ
 ลักษณะ สังคม ครอบครัวจีน หัวหน้าครอบครัว จะมีอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินการใน
 เรื่องต่าง ๆ แทบทุกกรณีจึงไม่สามารถวางมือทางธุรกิจของตนไปได้ง่าย ๆ นัก

ในส่วนของการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์เนื่องจาก การเป็นสมาชิก
 สภาเทศบาลการจะดำเนินการในเรื่องผลประโยชน์ของเทศบาลนั้นจะถูกเพ่งเล็งจากทั้งส่วน
 ราชการ ประชาชน และผู้ร่วมงานในการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ การอยู่
 ในฐานะนักธุรกิจจะสามารถดำเนินการทางธุรกิจกับเทศบาลได้อย่างกว้างขวางกว่า และไม่
 จำเป็นที่จะต้องรับผิดชอบในงานหน้าที่ประจำของเทศบาลอีกด้วย

จากที่สรุปมาในข้อที่ 2 จึงสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิก
 สมาคมจีน ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลปี 2528 จะมีลักษณะของการสนับสนุนกลุ่มการเมือง

ที่มีแนวนโยบายซึ่งมีลักษณะอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ การสนิทสนม กลุ่มเพื่อนฝูง การประกอบธุรกิจร่วมกัน สอดคล้องกับความต้องการของสมาคมเงินมากกว่าที่จะต้องการมาเป็นผู้บริหาร โดยตรงเนื่องมาจากสาเหตุของค่านิยม ทักษะคติเก่า ๆ ทางการเมือง ของผู้นำกลุ่ม สมาชิกสมาคมเงิน การขาดความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองที่แท้จริง ประกอบกับข้อจำกัดทางด้านอาชีพ พาณิชย์กรรมที่ต้องใช้เวลาในการเอาใจใส่ การดำเนินธุรกิจ และการมีส่วนเกี่ยวข้องในผลประโยชน์ที่จะได้รับทำให้ไม่สามารถจะเป็นผู้บริหารงานเทศบาลได้โดยตรง การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สนับสนุนกลุ่มการเมืองจึงมีลักษณะ การประชาสัมพันธ์หาเสียง การลงคะแนนเสียง และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น เงิน อุปรณ์ช่วยเหลือ มากกว่าที่จะเข้าร่วมโดยตรง

3. จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยในขณะที่ทำการวิจัย ในเรื่องสมาคมเงินกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ศึกษากรณีเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองพิษณุโลก ปี พ.ศ. 2528 ข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ในส่วนของความเกี่ยวพันระหว่างสมาชิกสมาคมเงิน (กรรมการสมาคมเงิน) กับสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งมีข้อศึกษาที่พบอยู่ 2 ประการคือ

ประการที่หนึ่ง สืบเนื่องจากปัญหาความขัดแย้งภายในเทศบาลระหว่างสมาชิกสมาคมเงิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคุณสุวรรณ อุบลเจริญ นายกเทศมนตรี และกลุ่มคุณวัชชัย สิงห์สง่า ประธานสภาเทศบาล การขัดแย้งเป็นไปอย่างรุนแรงโดยมีสาเหตุต่าง ๆ หลายประการ ในเรื่องการบริหารงานโดยประการสำคัญที่สุดในเรื่อง ตำแหน่งนายกเทศมนตรี และเทศมนตรี ซึ่งคุณวัชชัย สิงห์สง่า ต้องการให้มีการหมุนเวียนตำแหน่งในกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลกลุ่มจุฬามณี และในเรื่องของผลประโยชน์ของเกี่ยวกับกลุ่ม คุณวัชชัย สิงห์สง่า ซึ่งมีคุณ "พ" ต้องการให้ยกเลิกภาษีที่เก็บจากสถานบันเงิน และอาบอบนวด ของคุณ "พ" และคิดเทศบาลอยู่เป็นเงินจำนวนมากซึ่งคุณสุวรรณ อุบลเจริญ ได้พยายามติดตามทวงเพื่อปดิงงบประมาณรายรับ-จ่าย ให้ลงตัว จึงก่อให้เกิดการขัดแย้งกัน นอกจากนี้ยังมีเรื่องในการจัดซื้อ จัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์ และการซ่อมแซมสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะของการ "ตีรวน" กีดกันไปในเรื่องต่าง ๆ มากมาย ทั้งสองฝ่ายถึงแม้ทางผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกจะได้ขอร้องให้มีการยุติปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยในการบริหารงาน แต่ทั้งสองฝ่ายก็ยังเผชิญหน้ากันอยู่ จนกระทั่ง คุณวิสัน เลิศวิญญู และคุณบรรเลง รอบรรเจิด ได้เข้าไปช่วยเหลือไกล่เกลี่ย ในปัญหาต่าง ๆ ซึ่งทำให้คลี่คลายไปเป็นอันมาก โดยทางสมาคมเงิน และ กอ.รมน.ภาค 3 จึงหาทางให้ออมชอมต่อกันเนื่องจากทั้งสองกลุ่ม โดยพื้นฐานก็เป็นกลุ่มธุรกิจ และพรรคพวกเดียวกัน การขัดแย้ง

จะไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อใครไม่ว่าส่วนรวม หรือทางราชการ และก่อให้เกิดการแตกแยกได้
ข้อพิจารณาในข้อนี้ ผู้วิจัยได้รับทราบข้อมูลซึ่งแสดงให้เห็นอิทธิพลของสมาคมจีน และความสัมพันธ์
ที่แน่นแฟ้นของสมาชิกสภาเทศบาลกับกลุ่มผู้นำชาวจีน³

ประการที่สอง ปัญหาความขัดแย้งในสมาคมจีน ซึ่งเกิดจากการขัดแย้งกันในสองเรื่อง
ด้วยกัน ได้แก่ การย้ายที่ตั้งโรงเรียนลี้หมิ่นจากบริเวณที่เดิม ซึ่งอยู่บริเวณถนนบรมไตรโลกนาถ
และเป็นเขตชุมชนที่เจริญ ซึ่งเป็นย่านการค้าที่เจริญ คุณบรรเลง รองบรรเรจิด นายกสมาคมจีน
ได้เสนอให้ย้ายโรงเรียนลี้หมิ่นออกไปอยู่ ณ ที่ตั้งของสมาคมจีนในปัจจุบัน ซึ่งอยู่ออกไปจากจุด
เดิม ประมาณ 1 กิโลเมตร บนถนนบรมไตรโลกนาถ เพื่อใช้ที่ดินบริเวณโรงเรียนลี้หมิ่น ทำ
ศูนย์การค้าขนาดใหญ่ โดยคุณบรรเลงจะเช่าที่ดินจากสมาคมจีนเป็นรายปี ซึ่งก็ได้รับการคัดค้าน
จากชาวจีนและสมาชิกคนจีน และกรรมการสมาคมจีน ส่วนหนึ่งอย่างกว้างขวาง เป็นปัญหาใน
เวลาต่อมาอย่างมาก ประเด็นที่สองของความขัดแย้งเกิดขึ้นจากการทำธุรกิจแข่งขันกันในเรื่อง
ของการจำหน่ายเครื่อง อุปกรณ์บริโภค เบ็ดเตล็ดซึ่งในกลุ่มของห้างสรรพสินค้าซึ่งมีคุณบรรเลง
รองบรรเรจิด เป็นผู้นำกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด ใช้ยุทธวิธีในการลดราคาสินค้าและแจกแถมต่าง ๆ เนื่อง
จากได้เปรียบในเรื่องต้นทุนการขาย เพราะสั่งเข้ามาจำนวนมากจึงได้ส่วนลดมาก ก่อให้เกิดผล
กระทบต่อยอดขายการค้าขายของร้านค้าย่อยของชาวจีนโดยทั่วไปลดลงเป็นอันมาก มีการนำเข้าสู่
ที่ประชุมสมาคมจีน เป็นกรณีพิพาทเกิดขึ้นอย่างมาก ลูกหลานออกไป คุณสุวรรณ อุบลเจริญ และกลุ่ม
ผู้นำชาวจีนที่เป็นกลางได้ไกล่เกลี่ยในที่ประชุมจนสามารถพูดคุย ตกลงกันได้ ทำให้ปัญหาความ
ขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้รับการคลี่คลายไปเป็นอันมากทำให้ความร่วมมือ กลับคืนมาเป็นปกติ⁴

³ประมวลจาก การสัมภาษณ์ กรรมการสมาคมจีน และการสังเกตการณ์ของผู้ทำการ
วิจัย ช่วงระหว่างทำการวิจัย วันที่ 15 ธ.ค.2529-10 ม.ค.2530 โดย นายทรงเทพ พุกจันทร์.

⁴จากเรื่องเดียวกัน

จากการสังเกตการณ์ และสัมภาษณ์ผู้นำสมาคมจีน ทำให้ได้รับทราบข้อมูลถึงการสนับสนุนและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสมาชิกสภาเทศบาล และสมาชิกสมาคมจีน ที่จะมีการประสานผลประโยชน์ร่วมกันในทุกวิถีทางโดยพยายามหลีกเลี่ยงปัญหาความขัดแย้งในการดำเนินการและสนับสนุนกันในทางเศรษฐกิจ การดำเนินการด้านธุรกิจ กับเทศบาลจึงอยู่ในภาวะช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เช่นเดียวกับ การดำเนินธุรกิจโดยทั่วไป เมื่อมีปัญหาการดำเนินการเกิดขึ้นมักจะได้รับการจัดการให้หมดไปอย่างรวดเร็วเพื่อผลประโยชน์ของชาวจีน ไม่ว่าจะ เป็นผลประโยชน์ทางอ้อม ในเรื่องการบริหารสาธารณะ หรือผลประโยชน์ทางตรงจากการประมูลงานทั่วไปตามความถนัด หรือการประกอบอาชีพ ของแต่ละบุคคลที่จะเกี่ยวกับงานของเทศบาล ภายใต้กฎระเบียบและกฎหมาย

4. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ของสมาชิกสมาคมจีนโดยการศึกษาจากผู้นำชุมชนชาวจีน ซึ่งได้แก่คณะกรรมการสมาคมจีน และสมาชิกสภาเทศบาลตลอดจนบุคคลภายนอกที่มีความรู้ในเรื่องการเลือกตั้งสมาชิกสภาปี 2528 เป็นอย่างดี ผู้วิจัย ซึ่งได้ศึกษารายละเอียดในทางลึกบางประการ ขอเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ หรือใช้ศึกษาต่อไปในการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น

1. จากการศึกษาพบว่าสมาชิกสมาคมจีน และสมาชิกสภาเทศบาลมีความเกี่ยวพันกัน อย่างแยกไม่ออก อาชีพส่วนใหญ่ที่พบ จะพบว่าประกอบอาชีพทางด้านธุรกิจหรือพาณิชย์กรรม การบริหารงานและผลประโยชน์ของเทศบาลจึงหมุนเวียนอยู่กับบุคคลสองกลุ่มเท่านั้น การบริหารงานเทศบาล จึงมีลักษณะที่ถูกควบคุมโดยกลุ่มผลประโยชน์ที่ใหญ่ที่สุด ในรูปสมาคมจีน ทางอ้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การถ่วงดุลย์อำนาจไม่สามารถที่จะกระทำได้จากประชาชน ซึ่งขาดความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองและกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งมีขนาดเล็ก และไม่สามารถรวมตัวกันได้จะทำให้การบริหารงานของเทศบาลจึงตกอยู่กับกลุ่มคนกลุ่มเดียว จากสภาพการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล ซึ่งมีอิสระในการจัดทำเทศบัญญัติ พอสสมควรและในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาชุมชนในเขตเทศบาล การกำหนดงบประมาณรายจ่ายของเทศบาลในแต่ละปี ร่างเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดหางบประมาณจึงสำคัญที่สุด แต่ในความเป็นจริงในปัจจุบัน เกี่ยวกับการการจัดหางบประมาณในการพัฒนา หรือแก้ไขปัญหาคงจะออกมาเป็นจริงในปัจจุบัน เกี่ยวกับการจัดหางบประมาณใน

การพัฒนา หรือแก้ไข้ปัญหาซึ่งจะออกมาในรูปเป็นจริงของแผนงานระยะยาว ระยะปานกลาง (5 ปี) และแผนงานประจำปี การกำหนดประเภทของงานพัฒนา พื้นที่ของการพัฒนา ปัญหาของการพัฒนา ไม่มีกรณีซึ่งชี้ชัดที่แน่นอนหรือไม่สามารถกำหนดเป็นกฎเกณฑ์ที่จะยึดถือหรือนำปฏิบัติเป็นการสากลได้ การกำหนดพื้นที่ หรือประเภทของการพัฒนา จึงกำหนดขึ้นจากปัญหาจากผู้มีอำนาจในทางบริหารเป็นผู้กำหนดขึ้นโดยอาศัยตนเองเป็นหลัก ไม่มีกฎเกณฑ์ใด ๆ โดยอ้างประชาชนต้องการหรือร้องเรียนและอาศัยการเป็นอิสระในการกำหนดการบริหารงานเป็นเครื่องกำหนดตามต้องการที่จะตอบสนองผลประโยชน์ของกลุ่มคนได้ตลอดเวลา ดังนั้นในการดำเนินการประการสำคัญประการหนึ่งที่จะปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวมได้ ก็คือการจัดการดำเนินการตามแผนงานที่เป็นหลักเกณฑ์ที่แน่นอน โดยการกำหนดกรอบการดำเนินการไว้ เพราะแต่ละแผนงานจะพิจารณาถึงความจำเป็นโดยการตรวจสอบจากฝ่ายปกครอง ซึ่งดูแลอยู่นั้นเกือบจะเป็นไปไม่ได้เนื่องจากเป็นแผนงานที่กำหนดโดย ซึ่งได้รับการยินยอมต่อสภาเทศบาลแล้ว และถ้ายืนยันถึงความต้องการของราษฎรแล้วก็ไม่สามารถชักขวางได้ การจะควบคุมโดยจิตสำนึกของการเสียสละเพื่อส่วนรวมของ ผู้บริหารเทศบาลอย่างเดี๋ยวนั้น คงจะไม่สามารถเป็นกฎเกณฑ์ได้

ในการกำหนดกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการจัดทำแผนงานของเทศบาลนั้น สามารถดำเนินการได้ โดยการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ เช่นเดียวกันกับการกำหนดแผนพัฒนาชนบทแห่งชาติ (ระบบ กชช.) ในรูปแบบแต่ละจะต้องต่างกันในเรื่องหา รายละเอียดของการปฏิบัติเนื่องจากมีความแตกต่างกัน ในลักษณะของพื้นที่และสภาพปัญหาโดยมี แผนภูมิที่จะแสดงให้ทราบดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมายเลข 1 ส่วนกลางจะเป็นผู้กำหนดกรอบนโยบายอย่างกว้าง ๆ โดยการกำหนดกรอบนโยบาย ได้รับข้อมูลการศึกษาสภาพปัญหาของเทศบาลทั่ว ๆ ไป ซึ่งโดยทั่วไป คล้ายคลึงกันมา นำมากำหนดความเร่งด่วนของปัญหา ที่เทศบาลควรจะทำหรือดำเนินการก่อน หลังตามลำดับ ซึ่งจะสามารถติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามแผนงานได้อย่างเป็นระบบ ไม่ซ้ำซ้อนพื้นที่ และกระทำได้อย่างต่อเนื่องทุกปี

หมายเลข 2 เทศบาลจะเป็นผู้ดำเนินการในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปให้ ส่วนกลางเป็นผู้วิเคราะห์ตามมาตรฐานที่กำหนดขึ้นของแต่ละสภาพปัญหาโดยเครื่องมือในการจัดเก็บที่เป็นมาตรฐานเดียวกันกับส่วนกลาง แล้วจัดส่งข้อมูลไปให้ส่วนกลางเป็นผู้ประมวลข้อมูล ส่งกลับไปให้เทศบาลจัดเรียงความเร่งด่วน ปัญหาตามนโยบายส่วนกลาง และจัดทำแผนงานตามสภาพความเร่งด่วนปัญหาเป็นแผนประจำปีต่อไป และจากการประเมินผลจะมีข้อมูล ส่งกลับเข้า ส่วนกลางเพื่อปรับปรุงกรอบนโยบายให้ตรงกับความเป็นจริงอยู่เสมอ

ถ้าสามารถดำเนินการได้เป็นระบบดังกล่าวแล้ว การจัดทำแผนแก้ไขปัญหาและการพัฒนาจะตรงต่อความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลทั้งหมด สามารถกันการเข้าครอบงำของกลุ่มอิทธิพลหรือกลุ่มผลประโยชน์ซึ่งต้องการกำหนดแผนงานของเทศบาลโดยอาศัยความเป็นอิสระ ของการจัดทำแผนงบประมาณของเทศบาลเป็นเครื่องมือ

2. การรณรงค์ให้ความรู้ทางการเมือง ในระดับท้องถิ่นแก่ประชาชนในเขตเทศบาล เพื่อสร้างจิตสำนึกทางการเมือง

จากการเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลเมืองพิษณุโลก เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2528 มีประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพียง 36.38 %⁵ ซึ่งถือว่าน้อยมากการที่ประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งน้อยมากเช่นนี้ อาจจะมีสาเหตุจากหลายประการที่แตกต่างกันไป แต่สามารถสรุปรวมได้ประการหนึ่งคือ ประชาชนไม่ให้ความสนใจในการปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลเท่าที่ควร

⁵แผนพัฒนาเทศบาลเมืองพิษณุโลก ระยะปานกลาง 5 ปี (2530-2534) ฝ่ายวิเคราะห์นโยบายและแผน หน้า 14.

เป็นการขาดจิตสำนึกในทางการเมืองที่สำคัญเพราะ การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลซึ่งมีความเป็นประชาธิปไตยสูงที่สุด เป็นการปกครองที่มอบความไว้วางใจให้ประชาชนได้ปกครองบริหารงานกันเอง แก้ไขปัญหาและที่สำคัญที่สุด คือการควบคุม และกำหนดนโยบายกันเอง ภายในขอบเขตของกฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่ไว้ทางราชการควบคุมให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายเท่านั้น เมื่อประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจการเมืองแบบเทศบาล ก่อให้เกิดผลเสียหลายประการที่จะตามมาได้แก่ การเข้ามาใช้อำนาจในการบริหารของกลุ่มผลประโยชน์เพียงคนกลุ่มเดียว การขาดการตรวจสอบ และถ่วงดุลย์อำนาจทางการเมือง การได้รับการบริการสาธารณะไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ เป็นต้น

ดังนั้น นอกจากกลุ่มการเมืองต่าง ๆ จะระดมค้นหาเสียงซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางการเมืองอย่างหนึ่งแล้ว หน่วยราชการมีบทบาทสำคัญยิ่งที่ควรจะทำการรณรงค์ทางการเมืองอย่างต่อเนื่องให้กับประชาชน ซึ่งประกอบด้วย

ประการที่หนึ่ง การให้การเรียนรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนในระยะยาวเป็นการให้ความรู้ทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ต่อสื่อทางการสื่อสารทุกรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรการศึกษาในทุกสาขาวิชาชีพ และการสอนความรู้ทางการเมืองท้องถิ่นอย่างง่าย ๆ ในระดับวัยเด็กเพื่อสร้างจิตสำนึกทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในระยะยาวเพราะการเมืองท้องถิ่นแบบเทศบาล เป็นรากฐานการฝึกหัดการเมืองที่ดีที่สุด ก่อนที่จะก้าวเข้าสู่การเมืองในระดับชาติต่อไป

ประการที่สอง การรณรงค์ในช่วงการเลือกตั้งและก่อนการเลือกตั้ง ซึ่งประชาชนส่วนหนึ่งจะให้ความสนใจเพิ่มขึ้น เพราะเนื่องจากการกระตุ้นของกลุ่มการเมืองซึ่งจะระดมค้นหาเสียงซึ่งเป็นการสอน การเรียนรู้ในทางการเมืองอย่างหนึ่งแล้ว ทางราชการจะต้องมีส่วนช่วยรณรงค์ให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งในทุกเขตการเลือกตั้ง โดยการแบ่งผู้รับผิดชอบเป็นเขตในเรื่องการรณรงค์การเมือง โดยยืนอยู่บนหลักการ ให้ประชาชนไปใช้สิทธิด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่ถูกบังคับ สร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนมีความรู้ทางการเมือง ตระหนักในความสำคัญของตนเอง

ประการที่สาม เสนอกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาลว่ากลุ่มที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือสมัครอิสระจะต้องสังกัดพรรคการเมืองใหญ่ระดับชาติที่จดทะเบียนไว้อย่างถูกต้องกฎหมาย เพื่อเป็นการขยายฐานทางการเมืองของพรรคใหญ่ และเพื่อให้พรรคการเมืองในระดับชาติ ซึ่งมีประสบการณ์ทางการเมืองสูง จะเป็นบทเรียนหรือแม่บททางการเมืองท้องถิ่น เคลื่อนไหวอย่างคึกคักขึ้น และกลุ่มการเมืองในระดับท้องถิ่นจะต้องใช้ชื่อพรรคในการสมัครหรือหาเสียง เป็นชื่อพรรคการเมืองที่ตนสังกัด เพื่อให้พรรคการเมืองใหญ่ ๆ ในระดับประเทศต้องหันมาสนใจ การปกครองท้องถิ่นในระดับเทศบาลมากยิ่งขึ้น ซึ่งบทบาทของประชาชนก็จะสูงขึ้นมาก เป็นการเรียนรู้ทางการเมืองที่คือรูปแบบหนึ่ง

3. การเสนอรูปแบบการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบใหม่

จากสภาพการปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ เป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือได้เลยว่า เทศบาลทุกเทศบาลในประเทศไทยจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ทุกแห่งที่เป็นชาวจีน เนื่องจากชาวจีนเป็นผู้กุมอำนาจในทางพาณิชย์กรรมทั้งหมดในประเทศไทยโดยเฉพาะในการปกครองท้องถิ่น แบบเทศบาลซึ่งมีการดำเนินการในเขตชุมชนที่เจริญทั้งหมดตามข้อกำหนดตาม พ.ร.บ. การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาล ซึ่งเชื่อว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจึงมีสภาพที่ไม่แตกต่างกันมากนัก การถ่วงดุลย์จากประชาชนทั่วไปไม่สามารถที่จะกระทำได้ เนื่องจากในปัจจุบัน ชาวจีนมีทั้งความรู้และทรัพยากร ดังนั้นไม่เป็นการยากที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเข้าครอบงำเทศบาลทั้งทางตรงและทางอ้อม ประกอบกับประชาชนโดยทั่วไปยังขาดความรู้และความเข้าใจและไม่ให้ความสนใจการเมืองท้องถิ่นแบบเทศบาล ทำให้การดำเนินการของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์สามารถดำเนินการได้ ตามที่ต้องการมากขึ้น เนื่องจากขาดการตรวจสอบจากประชาชนที่คั่นเอง แนวทางการปกครองท้องถิ่นที่น่าจะมีความเป็นไปได้ก็คือการปกครองรูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลแบบผู้จัดการ ปัจจุบันนำมาใช้กับการปกครองเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ซึ่งสามารถเขียนแผนภูมิ แสดงให้เห็นโดยสังเขป ดังนี้

งานนิติบัญญัติและพิธีการ

	ประธาน	สภาเทศบาล
1.	สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง มีจำนวนมากกว่าสมาชิกที่มา จากการแต่งตั้ง 1 คน	สมาชิกที่มาจากแต่งตั้ง ทั้งภาคราชการและเอกชน ในอัตราส่วนเท่ากัน

งานบริหาร

2.

ปลัดเทศบาล รับการ
ว่าจ้างจากสภา
เทศบาล

ผู้ช่วยปลัดเทศบาลรับการ
ว่าจ้างจากปลัดเทศบาล
โดยความเห็นชอบจากสภา
เทศบาล 1 คน

ส่วนต่าง ๆ ที่ 1		ส่วนที่ 2		ส่วนที่ 3		ส่วนที่ 4
---------------------	--	-----------	--	-----------	--	-----------

⁶สรุปจาก ประหยัด หงษ์ทองคำ, เรื่องเดิม อ้างแล้ว หน้า 199-203.

ในส่วนที่ 1 สภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้ง และแต่งตั้งซึ่งมีประธานสภาซึ่งมาจากสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง 1 คน จะทำหน้าที่ทางนิติบัญญัติ และพิธีการ ตลอดจนการควบคุมการปฏิบัติงานของปลัดเทศบาลว่าสามารถที่จะปฏิบัติภารกิจได้เป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร เนื่องจากสภาเทศบาลจะเป็นคู่สัญญาในการว่าจ้างจากนักบริหารมืออาชีพให้มาดำรงตำแหน่งปลัดเทศบาล และสามารถยกเลิกได้เมื่อเห็นว่ามีเหตุอันสมควร เนื่องจากไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน หรือตามที่สภาได้กำหนดขึ้น

ในส่วนที่ 2 ปลัดเทศบาลซึ่งมาจากนักบริหารมืออาชีพจะเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของเทศบาลแต่ผู้เดียว โดยเป็นผู้บังคับบัญชาส่วนต่าง ๆ สูงสุดและจะเป็นคู่สัญญาในการจ้างผู้ช่วยปลัดเทศบาล 1 คน มาช่วยบริหารงานภายในการเห็นชอบของสภาเทศบาล⁷

ในเรื่องเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ สามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลที่เป็นอยู่ได้เป็นอย่างดี การกำหนดงบประมาณจึงเพิ่มหลักประกันด้านการเงินว่าจ้างให้ปลัดเทศบาลเป็นไปอย่างเหมาะสม คุ่มค่า เพื่อเป็นเครื่องจูงคนนักบริหารอาชีพที่จะเข้ามาบริหารงานให้กับเทศบาล เหตุผลของผู้วิจัยที่เสนอแนวทางเทศบาลแบบผู้จัดการใช้บริหารงานเทศบาลแทนรูปแบบปัจจุบันที่เป็นอยู่ มีดังนี้

1. เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารงานแบบมืออาชีพ และมีความรับผิดชอบต่องานจ้าง เช่นเดียวกับบริษัทต่าง ๆ ที่ใช้นักบริหารมืออาชีพ ซึ่งจะมีความรู้ความชำนาญมากกว่าบุคคลากรที่เข้ามาบริหารงานที่เป็นอยู่ของเทศบาล ซึ่งมาจากผู้รับเหมา นักธุรกิจ หรือพ่อค้า
2. เพื่อให้สามารถบริหารงานได้เต็มที่โดยไม่ต้องไปเกี่ยวข้องกับบทบาททางนิติบัญญัติ ซึ่งมีแต่ความสับสน เนื่องจากความไม่เข้าใจบทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลหรือสภาเทศอื่น ๆ เนื่องแต่บริหารงานตามนโยบาย ที่กำหนดมาให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้เท่านั้นจะทำให้มีความคล่องตัวขึ้น และยังเป็นการกันกลุ่มผลประโยชน์ที่จะแทรกแซงทางการบริหารได้ส่วนหนึ่งมากกว่าผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้ง

3. ในส่วนของสภาเทศบาล เมื่อประชาชนส่วนใหญ่โดยทั่วไปยังไม่สามารถทำหน้าที่
ด้วงคุณย์ หรือตรวจสอบผลประโยชน์ของการบริหารงานเทศบาลได้ สมาชิกที่มาจากการแต่งตั้ง
จะทำหน้าที่ช่วยด้วงคุณย์ หรือดูแลผลประโยชน์ให้กับประชาชนหรือทางราชการได้ในทางหนึ่ง
และยังสามารถช่วยเป็นที่เลี้ยงช่วยเหลือสภาเทศบาลเมื่อมีปัญหาหรือการขาดความรู้ความเข้าใจ
ในการบริหารงาน

ถึงแม้ระบบเทศบาลแบบผู้จัดการจะละเลยต่อหลักการของระบบการปกครองแบบ
ประชาธิปไตยไปบ้าง แต่เพื่อบรรลุผลของงาน ในการปกครองท้องถิ่น และเพื่อให้การปกครอง
ท้องถิ่น เป็นบทสอนการปกครอง แบบประชาธิปไตย ที่ถูกต้องไม่ทำให้ประชาชน เบื่อหน่าย
การปกครองแบบประชาธิปไตย เมื่อพบว่าการปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลที่เป็นอยู่ มีแต่
ผลประโยชน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย